

Timo Jokela

Viite: Lausuntopyyntö 16.7.2026

Asia: Julkisivun kuntotarkastus ja korjaussuunnitelma Urheilutie 9 Jymylinna, Orimattila

Timo Jokela on pyytänyt museon lausunnon Jymylinna-nimisen rakennuksen (os. Urheilutie 9) korjaussuunnitelmaan. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu suunnitelmasta (Julkisivun kuntotarkastus ja korjaussuunnitelma Jymylinna Orimattila; PPRK 13.7.2026) seuraavaa.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suojeluskuntataloksi rakennetun Jymyllinnan on suunnitellut rakennusmestari Heikki Siikonen ja se on valmistunut 1928. Tontin lahjoitti urheiluseura Jymy, joka myös käytti rakennusta. Suojeluskunnan lopetettua toimintansa kiinteistö lahjoitettiin urheiluseuralle. 1920-luvun klassismia edustavassa rakennuksessa peiterimalaudoitettu julkisivu on jäsennetty kenttiin koteloidun följarein. Alemmissa 10 ruutuisissa ikkunoissa on ristikarmi. Ylemmät ikkunat ovat 4-ruutuisia. Ikkunoiden vuorilautoissa on hillitty koristelu, alakerroksessa ikkunoiden yläkarmissa päätykolmiot. Takasivulla on korkeat 12 ruutuiset ikkunat. Rakennuksen katteena on päistään aumattu peltikatto, katteen keskellä on tähystystorni.

Jymylinna sijaitsee parhaillaan uudistettavana olevaa Päijät-Hämeen maakuntakaavaa 2060 varten laaditun kulttuuriympäristöselvityksen mukaan maakunnallisesti arvokkaalla rakennetun kulttuuriympäristön alueella kohdenimellä *Orimattilan kirkonkylä* (MARY 2024). Jymylinna on yksi arvoalueen avainkohteista. Rakennus on inventoitu kuuden kunnan rakennuskulttuurihankkeessa (KUKUSE) 2004.

Alueella on voimassa 3.4.2025 päivätty asemakaava, jossa Jymylinna on osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi merkinnällä sr-1. Merkinnän määräyksen mukaan kyseessä on *historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että sen rakennustaiteelliset ominaispiirteet ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyvät. Rakennuksen oleellisista korjauksista ja muutoksista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.*

Tontille on osoitettu kaavassa /s -merkintä. Määräyksen mukaan *Uudisrakennusten muoto, materiaalit ja väriyty tulee sopeuttaa ympäröivään arvokkaaseen rakennuskantaan. Alueella tapahtuvista*

muutoksista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. Uudisrakennuksissa rakennusmassan pituus saa olla enintään 25 m. Maisemakuvaa oleellisesti muuttavia leikkauksia tai pengerryksiä ei korttelialueella saa tehdä. Arvokas puusto ja alueen viherilme tulee säilyttää.

Paikalle on tehty katselmus 7.4. yhdessä museon edustajien ja kunnan rakennusvalvonnan kanssa. Käynnistä on laadittu muistio, joka on toimitettu kaikille katselmuksen osallistujille. Museo on pitänyt suunnittelijan kanssa työpalaverin 21.5.2026, jolloin on ohjattu korjaussuunnitelmaa.

Museolle toimitetun suppean kuntotarkastuksen ja korjaussuunnitelman mukaan julkisivujen lahovaurioita on verhouksen alaosassa etujulkisivun puolella lähes koko matkalla, samoin följareiden ja koristekotelointien alaosissa. Suunnitelman mukaan rakennuksen paikalliset lahovauriot on tarkoitus korjata leikkamalla alaosan vaurioitunut verhous pois n. 130 mm:n matkalta. Leikattuun osaan on esitetty asennettavaksi vaakasuuntainen jalkalista. Rakennuksen päädyissä ja takaseinällä verhous säilyy koskemattomana, vain koteloiden alaosat korjataan. Rakennus maalataan julkisivukorjausten jälkeen.

Museo on aiemmin ohjeistanut suunnittelijaa toteamalla, että ulkovuorauksen vaurioiden laajuus vaikuttaa valittavaan korjaustapaan. Lahovaurioiden ollessa kokonaisuuteen nähden vähäiset, niiden kunnostus tulee tehdä siten, että pystyrimavuorauksen alaosat uusitaan tarvittavilta osin entisen mallisiksi. Myös följareiden kotelointien korjaustyöt tulee tehdä nykyisen mallin mukaisiksi. Sen sijaan julkisivun alareunaan suunniteltu vaakalauta ei ole hyväksyttävissä. Asiaa puoltaa se, että etupuolen julkisivussa ikkunat ovat hyvin alhaalla, jolloin pystyvuorausta jäisi vaakalaudan ja ikkunan väliin vain vähän. Tämä muuttaisi julkisivun ilmettä huomattavasti. Asemakaavan suojelumerkintä edellyttää, että rakennuksen rakennustaiteelliset ominaispiirteet ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy.

Rakennuksen ulkoverhouksen ja rungon välissä ei ole tuuletusrakoa, minkä vuoksi maalivalinnalla on iso merkitys seinärakenteen toimivuuteen ja ulkovuorauksen kestävyYTEEN. Orimattilan kaupunki on teettänyt rakennuksessa 1990-luvulla laajan peruskorjauksen, joilloin julkisivut on maalattu alkydivahvisteisella akrylaattimaalilla (Tikkurilan Vinha). Museolla ei ole tietoa onko viimeisimmän maalikerroksen alla muita maalikerroksia.

Kunnostussuunnitelman mukaan julkisivun nykyistä maalipintaa ei poisteta, vain hilseilevä ja irtonainen maali poistetaan ja rakennus maalataan kahteen kertaan Vinhalla. Museo ei suosittele julkisivun maalausta Vinhalla, eikä myöskään räystäiden aluslaudoituksia esitetyllä Tikkurilan aitamaalilla, koska tiukan maalikalvon kokonaispaksuuden kasvu heikentää rakenteen kuivumisedellytyksiä ja voi aiheuttaa vanhan maalipinnan irtoamista sekä laudoituksen lahovaurioita. Museo suosittelee käyttämään uudelleenmaalauksessa petroliöljy-, pellavaöljy-, tai luonnonöljymaalia, jolloin rakenteen hengittävyys säilyy parempana. Museolta on saatavissa lisätietoa kyseisistä maaleista.

Ennen uudelleenmaalausta irtoava ja heikosti alustassa kiinni oleva vanha maali tulee poistaa. Vanhan maalipinnan ja paljaan puupinnan välisen reunat hiotaan loiviksi, jotta reunat eivät jää näkyviin uuden maalipinnan alta. Maalaus tulee toteuttaa valitun maalin valmistajan työohjeiden mukaisesti. Ennen maalausta julkisivun väri vaihtoehtoja on tarkoitus teettää värimallit, jotka hyväksytetään museolla.

Rakennuksen edustalla sijaitsee vanha öljysäiliö, joka on tarkoitus kaivaa ylös maasta viranomaisten valvonnassa syksyllä 2026. Piha-alueelle on tarkoitus laatia myöhemmin (2027) vedenohjauksen ja etupihan kulkusuunnitelma. Myös parvekkeen korjauksesta on tarkoitus laatia erillinen suunnitelma arkkitehdin toimesta.

Edellä mainitut tulevat piha-alueita ja rakennusta koskevat suunnitelmat tulee hyväksyttää museolla ennen toimenpiteiden aloittamista ja tarvittaessa järjestää työkokouksia tai katselmus.

Museolla ei ole korjausuunnitelmaan muuta huomautettavaa.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
rakennustutkija	Satu Taivaskallio
korjausrakentamisen asiantuntija	Ritva Ruponen

Tiedoksi: Museovirasto, Lupa- ja valvontavirasto